

महाराष्ट्र शासन
शिक्षण सहसंचालक, उच्च शिक्षण
१७, डॉ. आंबेडकर रोड, पुणे विभाग, पुणे ४११ ००१

Email Id – jdhepune@gmail.com Website – www.jdhepune.info

फोन नं ०२०-२६१२७८३३ / २६०५१६३२

फॅक्स नं. ०२०-२६०५१६३२

जा.क्र. एनएसपी पोर्टल-२०२२-२३/(४४२०/२२)/शिष्यवृत्ती/ 2424

दिनांक : २८.०७.२०२२

अत्यंत महत्वाचे / तात्काळ

प्रति,

प्राचार्य,

सर्व शासकीय/अशासकीय अनुदानित /विना अनुदानित
कनिष्ठ / वरिष्ठ महाविद्यालये,
पुणे, अहमदनगर व नाशिक जिल्हा.

विषय : - उच्च शिक्षण संचालनालयामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या केंद्र शासन पुरस्कृत अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांसाठी पोस्ट मॅट्रिक शिष्यवृत्ती योजनेची NSP पोर्टलवरून सन २०२१-२२ साठी प्रभावी अंमलबजावणी करणेबाबत..

संदर्भ : - मा. शिक्षण संचालनालयाचे ईमेलद्वारे प्राप्त पत्र क्र. उशिसं-२०२२-२३/केंद्र पुरस्कृत अल्प. शिष्यवृत्ती/ १००४५ दि. २७.०७.२०२२

उपरोक्त विषयाबाबत कळविण्यात येते की, राज्यातील मुस्लिम, ख्रिश्चन, शीख, बौद्ध, पारशी व जैन या अल्पसंख्यांक समाजातील विद्यार्थ्यांसाठी मॅट्रिकोत्तर (Post Matric) शिक्षणाकरीता केंद्र शासन पुरस्कृत मॅट्रिकोत्तर (Post Matric) शिष्यवृत्ती योजना सन २०२२-२३ साठी Online पध्दतीने राबविण्यात येत आहे. विद्यार्थ्यांचे नवीन शिष्यवृत्ती (Fresh) व शिष्यवृत्तीचे नुतनीकरण (Renewal) करण्यासाठी www.scholarships.gov.in या संकेतस्थळावर ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज मार्गविण्यात येत आहेत. फक्त Online पध्दतीने भरलेले अर्ज स्वीकारले जातील. कोणत्याही परिस्थितीत Offline अर्ज स्वीकारले जाणार नाहीत. शैक्षणिक वर्ष ४७५७५ संच (Quota) निर्धारित केलेले असून त्यातील ३० टक्के संच मुलींसाठी राखीव आहेत. नुतनीकरणासाठी संच निर्धारित नसतात. सदर शिष्यवृत्तीचा निधी १०० टक्के केंद्र शासनाकडून वितरीत करण्यात येतो. विद्यार्थ्यांस मंजूर झालेल्या शिष्यवृत्तीची रक्कम Online (Course / Tution fee and maintenance allowance) पध्दतीने केंद्र शासनामार्फत थेट विद्यार्थ्यांच्या खात्यात (Underh DBT mode) जमा करण्यात येईल.

● **शिष्यवृत्तीसाठी पात्र अभ्यासक्रम :**

११ वी ते पीएच.डी., व्यावसायिक, (डी.एड., बी.एड., एम.एड., आय.टी.आय.) सर्व डिप्लोमा अकरावी/ बारावी स्तरांवरील एम.सी.व्ही.सी. अभ्यासक्रम (तंत्र शिक्षण विभागातील व्यावसायिक पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रम सोडून इतर सर्व).

● **किमान पात्रता अटी :**

१. अर्जदार हा महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा.
२. विद्यार्थी मागील वार्षिक परीक्षेत किमान ५० टक्के गुण घेऊन उत्तीर्ण झालेला असावा.
३. अर्जदाराच्या पालकांचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रु. २.०० लाख पर्यंत असावे.
४. अर्जदार इतर कोणत्याही शिष्यवृत्ती योजनेचा / स्टायपेंड योजनेचा लाभार्थी नसावा.
५. नतनीकरणासाठी विद्यार्थ्यांस मागील वार्षिक परीक्षेत किमान ५० टक्के गुण असणे आवश्यक आहे.

तसेच विद्यार्थी त्याच महाविद्यालयात व त्याच अभ्यासक्रमात शिकत असणे आवश्यक आहे.

६. एका कुटुंबातील फक्त दोन अपत्यांनाच सदर योजनेचा लाभ घेता येईल.
७. एखाद्या विद्यार्थ्याने चुकीच्या माहितीच्या आधारे किंवा अटीचे उल्लंघन करून शिष्यवृत्ती मिळवली असेल तर त्याची शिष्यवृत्ती रद्द केली जाईल / वसूल केली जाईल.
८. विद्यार्थ्याने घेतलेला अभ्यासक्रम कमीत कमी १ वर्ष कालावधीचा असणे आवश्यक आहे.

● अर्जासोबत आवश्यक कागदपत्रे :

१. विद्यार्थ्यांचा फोटो
२. मागील वर्षाची गुणपत्रिकेची प्रत. (Self Attested)
३. महाविद्यालयाने संबंधित विद्यार्थी त्या महाविद्यालयात असल्याबाबतचे तसेच Day Scholars/ Hosteller याबाबतची पडताळणी केल्याबाबतचे प्रपत्र (Institution Verification Form FAQs)
४. पालकाचे राज्य शासनाने प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याकडील वार्षिक उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र.
५. अल्पसंख्यांक समुदायाबाबतचे स्वतः प्रमाणित केलेले स्वयंघोषित प्रमाणपत्र, १८ वर्षांखालील विद्यार्थ्यांसाठी त्यांच्या पालकांनी प्रमाणित केलेले प्रमाणपत्र.
६. महाविद्यालयास चालू वर्षाची फी भरल्याची पावती / रिसिप्ट.
७. बँक खाते पासबुकच्या प्रथम पानाची छायांकित प्रत.
८. रहिवासी प्रमाणपत्र. (Residential / Domicile Certificate)
९. आधार कार्ड छायांकित प्रती. तथापि एखाद्या विद्यार्थ्याकडे आधार कार्ड नसेल तर त्याऐवजी त्या विद्यार्थ्याचे आधार नोंदणी आयडी स्लीप किंवा बँक खाते पासबुकच्या प्रथम पानाची फोटोसह असलेली छायांकित प्रत किंवा पॅन कार्ड अथवा ड्रायडिंग लायसन्सची प्रत अथवा प्राचार्याची सही व शिक्का असलेले विद्यार्थ्यांच्या ओळखीबाबतचे फोटोसह असलेले प्रमाणपत्र इत्यादी यापैकी एका कागदपत्राची छायांकित प्रत जोडावी.

विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या ऑनलाईन भरलेल्या अर्जाच्या हार्ड कॉपी सोबत सदर कागदपत्रे महाविद्यालयात अर्ज तपासणीसाठी त्वरीत सादर करावी. महाविद्यालयांची सदर कागदपत्रे काटेकोरपणे तपासून ऑनलाईन अर्जावर पुढील कार्यवाही करावी व सदर कागदपत्र त्यांच्या स्तरावर जतन करून ठेवावी.

रु. ५०००/- पेक्षा जास्त शिष्यवृत्ती रक्कम असलेल्या विद्यार्थ्यांनी अर्जासोबत सर्व कागदपत्र UPLOAD करणे आवश्यक आहे. तसेच महाविद्यालयास चालू वर्षाची फी भरल्याची पावती / रिसिप्ट प्राचार्यांच्या स्वाक्षरीसह UPLOAD करण्यात यावी.

● अर्ज करण्याची पध्दत (नविन मंजूरी / नुतनीकरण):

१. अल्पसंख्यांक पोस्ट मॅट्रीक शिष्यवृत्ती या योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार पात्र व इच्छुक विद्यार्थ्यांनी www.scholarships.gov.in या संकेतस्थळावरून ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज भरणे आवश्यक आहे.
२. National Scholarships (NSP) या मोबाईल ॲपची सुविधा देखील अर्ज भरण्यासाठी देण्यात आलेली आहे.
३. ऑनलाईन अर्ज भरण्यापूर्वी विद्यार्थ्यांनी उपरोक्त संकेतस्थळाच्या Homepage वरील Guidelines व Frequently Asked Questions (FAQ) वाचून व समजून घेऊनच ऑनलाईन भरावा.
४. ऑनलाईन अर्ज भरताना काही अडचण निर्माण झाल्यास आपल्या महाविद्यालय / संस्थेशी संपर्क साधून सदर अर्ज महाविद्यालयाच्या / संस्थेच्या मदतीने पूर्ण करून घ्यावा. सदर शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळण्यासाठी आपला अर्ज ऑनलाईन सिस्टिममध्ये घेणे अनिवार्य आहे.
५. विद्यार्थ्यांने ज्या अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतला आहे त्या अभ्यासक्रमाच्या प्रथमवर्षी शिष्यवृत्ती मंजूर झाल्यानंतर अभ्यासक्रम पूर्ण होई पर्यंत विद्यार्थ्यांने नुतनीकरणासाठीच अर्ज भरावा.

● **महाविद्यालय / संस्थांसाठी सूचना :**

१. विद्यार्थ्यांने महाविद्यालयात चालू वर्षात प्रवेश घेतलेला असणे आवश्यक आहे.
२. विद्यार्थ्यांनी ऑनलाईन अर्ज करण्याची अंतिम मुदत दि. ३१.१०.२०२२ ही आहे. व महाविद्यालयांची अर्जाची पडताळणी करण्याचा अंतिम दि. १५.११.२०२२ ही आहे.
३. विद्यार्थ्यांने वसतीगृहात रहात असल्याचे अर्जात नमूद केलेले असल्यास त्याबाबतची खात्री संबंधित महाविद्यालयांनी विद्यार्थ्यांच्या कायमस्वरूपी पत्त्यावरून घ्यावी.
४. महाविद्यालयांनी संकेतस्थळाच्या Homepage वरील Guidelines व Frequently Asked Questions (FAQ) बाबत व्यवस्थित माहिती करून घेऊन त्यानुसार विद्यार्थ्यांना सूचना देण्यात याव्यात.
५. विद्यार्थ्यांस प्रथम वर्षी शिष्यवृत्ती मंजूर झाल्यानंतर तो अभ्यासक्रम पूर्ण होईपर्यंत विद्यार्थ्यांने नुतनीकरणाचा अर्ज भरल्याची खात्री करण्यात यावी.
६. सर्व महाविद्यालय / संस्था यांनी त्यांचे लॉगिनममधून ऑनलाईन पध्दतीने अद्ययावत अभ्यासक्रमनिहाय फी नमूद करून Profile Update करावे.
७. महाविद्यालय / संस्थांनी प्रत्येक विद्यार्थ्यांचा ऑनलाईन अर्ज तपासणी करताना विद्यार्थ्यांचे Fee Details तपासून त्यात दुरुस्ती (Edit) करावे.

● **विद्यार्थ्यांनी ऑनलाईन अर्ज भरताना बँक तपशील भरण्याबाबत सूचना :**

१. विद्यार्थ्यांचे (Drop Down List) मधून त्यांच्या बँक / शाखेचे नाव काळजीपूर्वक निवडावे.
२. त्यानंतर विद्यार्थ्यांने त्यांचा बँक खाते क्रमांक व आय.एफ.एस.सी. कोड अचूक भरावा. विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या बँक खाते क्रमांक व आय.एफ.एस.सी. कोड बाबत त्यांच्या बँकेकडून खात्री करून घ्यावी.
३. विद्यार्थ्यांचा बँक खाते क्रमांक चालू स्थितीत असणे. (Operative / Active Mode) आवश्यक आहे. जेणेकरून शिष्यवृत्ती रक्कमेचे वितरण अयशस्वी (Fail) होणार नाही.
४. विद्यार्थ्यांचा खाते क्रमांक (Core Bank Facility) असलेल्या (Scheduled) बँकेचाच असणे आवश्यक आहे.
५. बँक खाते विद्यार्थ्यांच्या स्वतःच्या नावावर असणे आवश्यक आहे.
६. केंद्र शासनाच्या सूचनांनुसार ज्या विद्यार्थ्यांचे बँक तपशील चुकीचे असतील अथवा त्यांच्या बँकेने त्यांचे बँक खाते प्रमाणित (Incorrect/ Not validate) तर त्या विद्यार्थ्यांस शिष्यवृत्ती मंजूर झालेली असेल तरी विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्ती जमा होणार नाही/ रद्द होईल.
७. NSP Portal वर सर्व पात्र विद्यार्थी शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज करू शकतात तसेच ज्या विद्यार्थ्यांचे वय १८ वर्षे व त्या पुढील आहे त्यांनी आपले बँक खाते क्रमांक आधार कार्डला लिंक करणे आवश्यक आहे. तरच शिष्यवृत्तीची रक्कम (Fresh & Renewal) लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यावर जमा होईल.

महाविद्यालयांनी विद्यार्थ्यांचे ऑनलाईन अर्ज फॉरवर्ड करण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी ऑनलाईन भरलेल्या अर्जासोबत दिलेल्या कागदपत्रांची तपासणी करून त्या अर्जावर विनाविलंब योग्य ती कार्यवाही करून पात्र अर्ज पुढील टप्प्यावर तात्काळ फॉरवर्ड करावेत.

विद्यार्थ्यांनी व महाविद्यालयांनी अधिक माहितीसाठी तसेच याबाबतच्या वेळोवेळी नविन प्राप्त होणाऱ्या सूचनांसाठी www.scholarships.gov.in व www.dhepune.gov.in या संकेतस्थळाचे अवलोकन करावे. सदरचे संकेतस्थळ हे www.minorityaffairs.gov.in व www.dhepune.gov.in या संकेतस्थळाशी देखील जोडलेले (Link) आहे. तसेच या कार्यालयाशी किंवा उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे -१ येथे दूरध्वनी क्रमांक 020 – 26126939 / 29707098 या क्रमांकावर कार्यालयीन वेळेत अधिक माहितीसाठी संपर्क साधावा.

सर्व महाविद्यालय, संस्था, विद्यापीठांनी सदर योजना प्रभावीपणे राबविण्यासाठी सूचना देण्यात याव्यात. महाविद्यालयामध्ये सूचना फलकाद्वारे प्रसिध्दी देऊन, विविध सांशल माध्यमांद्वारे जास्त जास्त विद्यार्थ्यांपर्यंत सदर योजनेची माहिती पोहोचावी याबाबत कार्यवाही करावी व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती या कार्यालयास सादर करावी.

केंद्रशासन पुरस्कृत अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांसाठी पोस्ट मॅट्रिक योजनेपासून एकही पात्र विद्यार्थी शिष्यवृत्तीबाबतची माहिती न मिळाल्यामुळे शिष्यवृत्तीपासून वंचित राहिल्या त्याची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित महाविद्यालयाचे प्राचार्य, विद्यापीठामधील विद्यार्थ्यांबाबत संबंधित विद्यापीठाचे कुलसचिव यांची राहिल. याची सर्व महाविद्यालय / संस्था / विद्यापीठांनी गांभीर्याने नोंद घ्यावी.

(डॉ. किरणकुमार बोंदर)

सहसंचालक, उच्च शिक्षण,

पुणे विभाग, पुणे

प्रत माहिती व कार्यवाहीस्तव,

आपल्या अधिनस्त असलेल्या सर्व इयत्तांच्या अभ्यासक्रमांच्या महाविद्यालयांना तसेच पदविका अभ्यासक्रमांच्या महाविद्यालयांना याबाबत कार्यवाही करण्याबाबतच्या सूचना देण्याच्या आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी.

१. मा. शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे १ यांना माहितीसाठी सादर.
२. कुलसचिव, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे.
३. कुलसचिव, डेक्कन महाविद्यालय व पदव्युत्तर संस्था, पुणे.
४. कुलसचिव, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे.
५. कुलसचिव, गोखले अर्थशास्त्र व राज्यशास्त्र संस्था, पुणे
६. कुलसचिव, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक.
७. प्राचार्य, तंत्रनिकेतन व औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था.
८. प्राचार्य, वैद्यकीय महाविद्यालये.
९. मा. शिक्षण उपसंचालक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक संचालनालय, पुणे १.
१०. मा. शिक्षण उपसंचालक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक संचालनालय, नाशिक.